

IOM International Organization for Migration
OIM Organisation Internationale pour les Migrations
OIM Organización Internacional para las Migraciones

INFORMATOR: ITALIJA

1. Osnovne informacije

Glavni grad: Rim
Stanovništvo: 58.147.733
Površina: 301.230 km²
Valuta: euro (EUR)
Stopa nezaposlenosti: 6,1%

2. Opšti uslovi ulaska i boravka

Vrste viza

Italijanske vlasti mogu izdati jednu od četiri vrste viza. Vrsta vize navedena je na posebnom delu nalepnice i označena je slovima A, B, C ili D.

(1) Aerodromsko-tranzitna viza - A

Ova viza omogućava strancima boravak u međunarodnom tranzitnom prostoru aerodroma dok čekaju vezu za let, ali im ne dopušta ulazak u zemlju. Državljanima Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Crne Gore i Srbije nije potrebna aerodromsko-tranzitnu vizu (A).

(2) Tranzitna viza - B

Ova viza omogućava strancu koji putuje iz jedne zemlje u drugu prolazak kroz šengensko područje. Tranzitna viza može se izdati samo ako stranac dokaže da mu je dopušten ulazak u zemlju u koju putuje nakon boravka na šengenskom području. Tranzitna viza se može izdati za jedno ili dva putovanja a, u izuzetnim slučajevima, za višestruka putovanja preko šengenskog područja, pod uslovom da nijedan prolazak kroz zemlju ne prelazi broj dana navedenih u vizi. Tranzitna viza može važiti najviše 5 dana.

(3) Viza za kratkotrajni boravak - C

Ova viza omogućava strancu ulazak u šengenske zemlje i boravak u njima iz turističkih, poslovnih, ličnih ili bilo kojih drugih sličnih razloga. Kratkotrajna viza izdaje se za jedan ulazak, dva ulaska ili višestruke ulaske u zemlju u kojoj pojedinačni neprekidni boravak, kao ni ukupno trajanje višestrukih uzastopnih boravaka, ne premašuje 90 dana u periodu od šest meseci od dana prvog ulaska u zemlju.

Na osnovu Sporazuma o viznim olakšicama i readmisiji potpisanih između Evropske unije i **Albanije, Bosne i Hercegovine**, državljanima navedenih zemalja i dalje je potrebna šengen viza C kako bi ušli u Italiju, međutim

Ovaj informator izrađen je u okviru projekta AENEAS 2006: Izgradnja kapaciteta, informisanje i podizanje svesti u cilju promovisanja uredne migracije na području Zapadnog Balkana. Projekat finansira Evropska Unija uz pomoć Švajcarske federalne kancelarije za migracije i Nemačke federalne kancelarije za migracije i izbeglice

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Federal Office
for Migration
and Refugees

smanjena im je naknada za obradu viznog zahteva (35 eura u odnosu na ranijih 60 eura). Mnoge kategorije podnosilaca zahteva (članovi porodice zakonitih državljana, studenti, penzioneri, novinari i sl.) mogu pribaviti vizu bez naknade. Za određene kategorije, npr. za poslovne ljude, studente i novinare, potrebna dokumentacija je pojednostavljena. Određenim kategorijama osoba koje često putuju (uključujući poslovne ljude, novinare, studente, predstavnike civilnog društva) odobravaju se vize za višestruke ulaske s dugotrajnim periodom važnosti, a nosioci diplomatskih pasoša izuzeti su iz viznog režima.

30. Novembra 2009.godine Evropska Unija je ukinula vize za građane Srbije koji putuju u zemlje Šengenskog prostora. Od 19. decembra 2009. godine građani Srbije, osim onih koji žive na Kosovu, kao i građani Crne Gore i Makedonije će putovati bez viza. Novi vizni režim će se primentiti na sve vlasnike biometrijskih pasoša, koji sada mogu da putuju u šengenski prostor i borave najduže 90 dana u periodu od šest meseci. Oni će moći da posete bilo koje zemlje kao turisti i da borave najduže tri meseca u bilo koje doba godine. To znači da tri meseca posle ulaska na teritoriju zemlje u šengenskoj zoni moraju privesti kraju svoj boravak i sačekati tri meseca pre ponovnog turističkog ulaska na tri meseca, prema režimu slobodnog kretanja bez graničnih kontrola. Za građane Srbije koji nameravaju da ostanu duži period od 90 dana i da rade i dalje će biti potrebna viza, kao i radna dozvola.

Šengen prostor je sastavljen od 28 evropskih država, kome pripadaju sve zemlje članice EU, osim Velike Britanije i Irske, a uključujući Norvešku, Švajcarsku i Island.

Više detalja pogledajte na:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:334:0085:0095:EN:PDF> za Albaniju

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:334:0097:0107:EN:PDF> za Bosnu i Hercegovinu

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:334:0125:0135:EN:PDF> za Bivšu Jugoslovensku Republiku Makedoniju

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:334:0137:0147:EN:PDF> za Srbiju

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:334:0109:0119:EN:PDF> za Crnu Goru

Posetite i: http://www.esteri.it/visti/home_eng.asp

- Za informacije o radnim vizama i vizama za samozapošljavanje, pogledajte 3. deo.
- Za informacije o studentskim vizama pogledajte 4. deo.
- Adrese italijanskih ambasada možete pronaći u 14. delu.

3. Radna imigracija

Uslovi ulaska i boravka za strane radnike

Za rad u Italiji potrebno je sledeće:

- pribaviti originalnu dozvolu za rad koju izdaje pokrajinska kancelarija Ministarstva rada (Ufficio Provinciale del Lavoro), overenu od policije – dozvolu pribavlja italijanski poslodavac;
- pribaviti radnu vizu od italijanskog konzulata u svojoj zemlji;
- pribaviti boravišnu dozvolu za rad nakon dolaska u Italiju.

Radna viza

Za podnošenje zahteva potrebno je priložiti minimalno sledeće:

- pasoš čiji je rok važnosti najmanje 3 meseca duži od roka važnosti vize;
- jednu noviju fotografiju;
- ispunjen obrazac zahteva za vizu velikim štampanim latiničnim slovima potpisan od strane podnosioca zahteva;
- kopiju prve dve stranice pasoša;
- original dozvole za rad koja nije starija od 6 meseci, a koju je izdala podružna kancelarija Ministarstva rada (Ufficio Provinciale del Lavoro), overen od policije (Questura) – potvrda (Nulla Osta).

Boravišna dozvola za rad izdaje se na osnovu radno-boravišnog ugovora. Dužina perioda na koju se izdaje dozvola utvrđuje se radno-boravišnim ugovorom; ne može premašiti jednu godinu u ugovorima na određeno vreme. Da bi bio važeći, ugovor o radu između Italije i državljanina treće zemlje mora uključivati:

- garanciju poslodavca o osiguranom prikladnom smeštaju;
- obavezu poslodavca o plaćanju putnih troškova povratka radnika.

Ugovor o radu potpisuju imigraciona služba (Sportello Unico per l'immigrazione) nadležna za pokrajinu u kojoj poslodavac boravi ili radi. U roku od osam dana od ulaska u zemlju strani državljanin mora otići u imigracionu službu koja je izdala odobrenje i potpisati ugovor o boravku koji ostaje u službi. Čim strani državljanin pribavi boravišnu dozvolu za rad, mora regulisati svoj status u Nacionalnom institutu socijalne zaštite i Nacionalnom institutu osiguranja od nezgode na radu. Strani državljanin mora se prijaviti u opštinski registar.

Viza za samozapošljavanje

Ova vrsta vize dopušta ulazak u Italiju stranom državljaninu s namerom redovnog samozapošljavanja, kao preduzetnik, trgovac ili zanatlija ako za to ima potrebne dozvole.

Za podnošenje zahteva potrebno je priložiti minimalno sledeće:

- pasoš čiji je rok važnosti najmanje 3 meseca duži od roka važnosti vize;
- jednu noviju fotografiju;
- ispunjen obrazac zahteva za vizu velikim štampanim latiničnim slovima potpisan od strane podnosioca zahteva;
- kopiju prve dve stranice pasoša;
- potvrdu (Nulla Osta) koju izdaje nadležni italijanski organ (Komora za trgovinu, industrije i zanata ili stručna udruženja), a koja nije starija od 3 meseca i u kojoj se navodi da nema prepreka za izdavanje odobrenja ili dozvole potrebne za rad u Italiji i, ukoliko je potrebno, indikacije finansijskih parametara za pokretanje posla, kao i potvrdu koja dokazuje finansijsku sposobnost za pokretanje posla;
- dokumentaciju o smeštaju:
 - Ugovor o stanu
 - Izjava državljanina ili stranca sa stalnim prebivalištem u Italiji koja dokazuje postojanje smeštaja za podnosioca zahteva u skladu sa minimalnim zahtevima predviđenim zakonom za stambene javne objekte.
- potvrdu (Nulla Osta) koju izdaje područna policija (Questura);
- dokumentaciju koja dokazuje godišnji prihod određen zakonom (iznad obaveznog minimuma koji zakon propisuje za izuzeće od plaćanja zdravstvenih doprinosa), a koji trenutno iznosi oko 8.260 eura godišnje, zarađenih u matičnoj zemlji.

Radna knjižica

Svi zaposlenici moraju imati radnu knjižicu (libretto di lavoro) koju dobijaju od pokrajinskog inspektorata rada (Ispektorato Provinciale del Lavoro), a koja važi deset godina. Ova knjižica je potrebna kako bi zaposlenje bilo zakonito. Služi kao evidencija datuma početka i kraja radnog odnosa za svaki period zaposlenosti.

Sektori tržišta rada i manjak radne snage

Italijanska privreda je raznovrsna. Glavne grane su turizam, industrija mašina, gvožđa, čelika, hemikalija, prehrambena industrija, industrija tekstila, vozila, odeće, obuće i keramike.

Italijanska privreda deli se na razvijeni industrijski sever na kome dominiraju privatne kompanije i manje razvijeni poljoprivredni jug. 2005. godine privreda nije doživela gotovo nikakav razvoj i stopa nezaposlenosti ostala je visoka. Službena stopa nezaposlenosti za 2008. godinu iznosi 6,1%. U pojedinim područjima na jugu Italije iznosi čak i 50%.

Potrebne kvalifikacije

Najvažnija kvalifikacija potrebna za rad u Italiji jest znanje italijanskog jezika. Stručne kvalifikacije potrebne su za obavljanje većine poslova u Italiji, a potrebne su i za samozapošljavanje ili pokretanje vlastitog posla. Postoje sankcije

za osobe koje rade bez priznatih potvrda, i one uključuju visoke novčane kazne, zaplenu mašina ili alata, deportaciju i zabranu ulaska u Italiju na određeni broj godina.

Neke italijanske agencije pronalaze radna mesta samo za Italijane, državljane zemalja članica Evropske unije ili strance s boravišnim dozvolama. Za prijavu u te agencije kandidatima je obično potrebna dozvola boravka, porezni broj i knjižica za evidenciju poslova. Kandidati moraju ispuniti prijavu na italijanskom, predati CV (na italijanskom) i priložiti fotografiju veličine fotografije za pasoš.

Za dodatne informacije o tržištu rada u različitim italijanskim regijama posetite:
<http://europa.eu.int/eures/main.jsp?acro=Imi&lang=en&parentId=0&countryId=IT>

Neki od izvora koji objavljuju oglase za slobodna radna mesta:

- Corriere della Sera (milanski dnevni list): petkom objavljuje oglase za radna mesta i dostupan je na: <http://www.corriere.it/lavoro/index.html> (samo na italijanskom jeziku)
- Il Sole 24 Ore (finansijski list): baza podataka slobodnih radnih mesta <http://job24.ilssole24ore.com/> (samo na italijanskom jeziku)
- Bollettino Del Lavoro: mesečnik koji je dostupan na: www.bollettinodellavoro.it (samo na italijanskom jeziku)

Internet stranice koje objavljuju oglase za slobodna radna mesta u Italiji:

- www.alispa.it
- www.bancalavoro.com
- www.executivenetwork.it
- www.fionline.it
- www.informagiovani.it
- www.job-net.it
- www.jobline.it
- www.jobs.it
- www.monster.it
- www.obiettivolavoro.it
- www.quilavoro.com
- <http://www.borsalavoro.it/wps/portal>

Kvota i bilateralni sporazumi (gde postoje)

Sistem kvota

Svake godine italijanski premijer objavljuje ukaz o maksimalnom broju i državljanstvima stranaca (izvan Evropske unije) koji smeju ući u Italiju radi posla.

U zavisnosti od geografske blizine i migracionog protoka kao i od postojećih bilateralnih sporazuma, za određene zemlje postoje određene kvote. Ako želite više pojedinosti o kvotama za svoju zemlju, kontaktirajte najbližu italijansku ambasadu.

Ne-sezonske kvote za 2007. godinu proverite na sledećem linku (samo na italijanskom jeziku):

http://www.interno.it/mininterno/export/sites/default/it/sezioni/sala_stampa/speciali/decreto_flussi_2007/index.html

Kvota za sezonske radnike proverite na linku:

http://www.interno.it/mininterno/export/sites/default/it/sezioni/sala_stampa/notizie/immigrazione/0843_2008_01_18_D_PCM_8_novembre_2007_lavoratori_extracomunitari_non_stagionali.html

Au pair i ostali specifični radni programi za strance

Sezonsko zapošljavanje (podložno kvotama)

Restorani, hoteli i turistička odmarališta zapošljavaju sezonsko osoblje kao ispomoć tokom turističke sezone (u letnjem periodu na moru i jezerima, a u letnjem i zimskom periodu na planinama). Spisak hotela možete dobiti od turističkih biroa u različitim gradovima i mestima. Prijave bi trebalo poslati početkom godine i priložiti popratno pismo s podacima o sebi kao što su datum i mesto rođenja, obrazovanje, poznavanje stranih jezika, radno iskustvo, interesovanja, preporuke i fotografiju. Turistička sela pružaju mogućnost rada u zabavnom sektoru (gluma, plivanje, ples, tenis, windsurfing, jahanje itd.).

Glavne organizacije koje se bave turističkim selima su:

CLUB MED. Via Pascoli 60, 20123 Milano, Italia	ALPITOUR ITALIA Viale Maino 42 20129 Milano, Italia
VALTUR Viale Milano 42 00184 Roma, Italia	FRANCOROSSO INTERNATIONAL Via C. Colombo 440 00145 Roma, Italia

Da biste sezonski radili u Italiji, morate imati:

- dozvolu za rad
- vizu za sezonski rad
- boravišnu dozvolu za sezonski rad

Radna dozvola za sezonski rad

Dozvola će se izdati ako zahtev preda jedno od navedenih tela:

- italijanski ili strani poslodavac koji legalno boravi u Italiji;
- zanatska udruženja u ime svojih saradnika.

Italijanski ili strani poslodavci koji zakonito borave u Italiji ili zanatska udruženja, koje u ime svojih saradnika nameravaju ostvariti sezonski poslovni odnos u Italiji, moraju predati preporučeni zahtev područnim kancelarijama Ministarstva rada i socijalne zaštite.

Ova kancelarija izdaje odobrenje u roku od 15 dana: dozvola važi za period od najmanje 20 dana, a najviše od 6 do 9 meseci, u zavisnosti od trajanja pojedinog sezonskog posla. S ovim odobrenjem, koje će Vam biti poslato u Vašu zemlju, izdaje Vam se i ulazna viza od strane italijanske ambasade ili konzulata, koja Vam, kada se nađete u Italiji, dopušta pribavljanje radne dozvole za dogovoreni period.

Au pair programi:

<http://aupair-visa-italy.greataupair.com/>

http://www.newaupair.com/jobs_nannies_italy.aspx

4. Imigracija u svrhu školovanja

4.1. Uslovi ulaska i boravka za studente

Studentska viza

Ova vrsta vize dopušta ulazak u Italiju strancima koji žele pohađati univerzitetske programe ili programe napredne obuke na priznatim institutima ili u drugim relevantnim ustanovama.

Za podnošenje zahteva potrebno je priložiti minimalno sledeće:

- pasoš čiji je rok važnosti najmanje 3 meseca duži od roka važnosti vize;
- jednu noviju fotografiju;
- obrazac zahteva za vizu ispunjen velikim štampanim latiničnim slovima potpisan od strane podnosioca zahteva;
- kopiju prve dve stranice pasoša;
- fotokopiju prethodnih šengen viza;

- garancije o studijskom programu, naprednoj obuci ili kulturalnim ili istraživačkim aktivnostima koje ćete sprovesti;
- original potvrde o upisu na italijansko univerzitet: univerzitet mora biti poznat italijanskim organima;
- potvrdu o plaćanju čitavog programa (ako je plaćen);
- fotokopiju povratne avionske karte;
- polisu zdravstvenog osiguranja koja važi u Evropi (za višegodišnje univerzitetske programe kao i za druge dugoročne programe moguće je polisu osiguranja uplatiti direktno u Italiji);
- zdravstvenu knjižicu i fotokopiju prve dve stranice;
- prikladne potvrde o dovoljnim finansijskim sredstvima koja su kandidatu potrebna za čitavo vreme boravka;
- dokumentaciju koja će potvrditi stvarnu korist programa za dalje studije ili posao (pismo poslodavca, univerzitetskog profesora i sl.).

Ako student dobija finansijsku podršku roditelja:

- potvrdu univerziteta da je student upisan u tekuću godinu (original iz tekuće godine studija, indeks (dokaz o položenim ispitima i overenim semestrima), dokumenta o radnom statusu roditelja (formular M1, M2 – potvrda radnog odnosa), radna knjižica, bilo koji dodatni dokument koji se odnosi na radne i ekonomsko-finansijske aktivnosti roditelja – saldo, bankovni izvod, nekretnine itd.)
- SAMO ZA DUGOROČNE STUDIJSKE PROGRAME – programi koji traju nekoliko godina (na univerzitetima, konzervatorijama, akademijama itd.) – finansijska sredstva koja student mora imati za jednu studijsku godinu se obično kreću oko 4.300 eura.

Na sledećoj stranici možete pronaći dodatne informacije o fakultetima i univerzitetima u Italiji:

<http://www.geocities.com/javedsimi/college/coll-italy.html>

Italijanska ambasada svakog leta da izjavu u medijima u vezi sa procedurama studiranja (Univerzitet):

www.ambtirana.esteri.it; www.ambsarajevo.esteri.it; amb.zagabria@esteri.it; www.ambskopje.esteri.it; www.ambbelgrado.esteri.it

Informacije o studiranju na italijanskim univerzitetima (kursevi, stipendije, itd) su takođe dostupne na veb stranici:

www.miur.it

4.2. Programi za strane studente i stipendije

Program Erasmus Mundus

Program Erasmus Mundus omogućava studentima koji dolaze iz zemalja članica Evropske unije kao i onima koji dolaze iz zemalja koje nisu članice Evropske unije pohađanje udruženih diplomskih studija i dobijanje stipendije. Možete se prijaviti na neki od Erasmus Mundus programa (<http://www.erasmusmundus.it/>) koji nudi neki od italijanskih univerziteta.

Erasmus Mundus stipendije dostupne su studentima koji su primljeni na neki od Erasmus Mundus programa – pogledajte: http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/projects/index_en.html. Ako ste student koji dolazi iz neke od "trećih zemalja" (a tu spadaju sve zemlje sveta osim 27 zemalja članica Evropske unije, Islanda, Norveške, Lihtenštajna, Hrvatske, Turske i Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije) možete podneti prijavu za Erasmus Mundus stipendiju. Ove se stipendije dodeljuju onim studentima koji se dokažu kao najbolji. Iznos stipendije pokriva putne i životne troškove kao i školarinu za čitav period trajanja studija.

Okviri specifični za pojedine zemlje

"Okviri" su dodatna sredstva koja dolaze iz Zajednice, iz proračuna za spoljne odnose i koja se daju Erasmus Mundus programu kako bi se studenti iz određenih zemalja koje nisu članice Evropske unije podstakli na studiranje u Evropi. Oni omogućuju Erasmus Mundus stipendije dodatnim studentima iz određenih zemalja. Okviri su namenjeni stipendiranju studenata iz određenih zemalja. To ne bi trebalo sprečiti Erasmus Mundus diplomske programe u odabiru studenata iz

tih istih zemalja u roku od uobičajenog Erasmus Mundus programa. Stipendije-okviri su, znači, dodatak uobičajenim Erasmus Mundus stipendijama i zahvaljujući njima Erasmus Mundus diplomske studije mogu dodatno stipendirati studente iz određenih zemalja.

http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/univ/country_en.html

Za više informacija o predlozima svih ovih aktivnosti posetite:

http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/faq/index_en.html

Evropski međuuniverzitetski centar za ljudska prava i demokratizaciju (EIUC) osnovan je 15. septembra 2002. godine u Veneciji s ciljem pružanja institucionalnog temelja i autonomnog vođenja evropskih diplomskih studija iz ljudskih prava i demokratizacije (EMA).

Za materijale za prijavu i dodatne informacije, posetite sledeće stranice:

www.ema-humanrights.org

www.eiuc.org

ili kontaktirajte:

EIUC/EMA

Secreteriat at Monastery of San Nicolo - Riviera San Nicolo 26, 30126

Venice, The Lido, Italy,

tel: +39 041 2720911, fax: +39 041 2720914,

email: secretariat@emahumanrights.org

Evropske regionalne diplomske studije iz demokratije i ljudskih prava u jugoistočnoj Evropi, Sarajevo - Bolonja

Evropske regionalne diplomske studije iz ljudskih prava i demokratije u jugoistočnoj Evropi su intenzivne jednogodišnje studije utemeljene zajedničkim naporima univerziteta koja učestvuju u programu i kojima koordiniraju univerziteti u Sarajevu i Bolonji.

Centar za interdisciplinarnu postdiplomske studije Univerziteta u Sarajevu

Zmaja od Bosne 8, Univerzitetski kampus

71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel: + 387 33 668 685, Fax: + 387 33 668 683

E-mail: coordination@cps.edu.ba

5. Boravak u Italiji

Svi stranci koji zakonito ulaze u Italiju, uključujući i one koji ne moraju imati vizu, moraju poštovati zakone o boravku stranaca u Italiji. Od 2. juna 2007. godine, u skladu sa zakonom br. 68 od 28. maja 2007. godine, strani državljani koji žele boraviti u Italiji iz medicinskih, turističkih, poslovnih i obrazovnih razloga **kraće od 3 meseca**, ne moraju zatražiti boravišnu dozvolu (Permesso di Soggiorno). Međutim, strani državljani moraju prijaviti svoju prisutnost na italijanskoj teritoriji saglasno propisu Ministarstva unutrašnjih poslova (decreto del Ministero dell' Interno) od 26. jula, a u kome se navodi sledeće:

- za građane ne-šengenskih zemalja: dovoljno je pribaviti šengenski pečat na putnoj ispravi u trenutku ulaska u Italiju;
- za građane šengenskih zemalja: moraju o svojoj prisutnosti u Italiji obavestiti centralnu policijsku postaju (Questuru) pokrajine u kojoj se nalaze, gde u roku od 8 dana od ulaska u Italiju ispunjavaju potrebni obrazac.

Ukoliko želi ostati u Italiji **duže od 3 meseca**, strani državljanin mora zatražiti boravišnu dozvolu (Permesso di Soggiorno), tj. odobrenje koje mu dopušta boravak u Italiji prema članu 5 Zakona 286/1998.

Državljanin zemalja članica Evropske unije ne moraju tražiti boravišnu dozvolu za ostanak u Italiji koji prelazi 3 meseca.

Prema šengenskim pravilima, boravišna dozvola koju izdaje policijski organ Questura (ili diplomatska ili službena lična isprava koju izdaje Ministarstvo spoljnih poslova) nosiocima viza za dugotrajni boravak dopušta strancima, osim ako nisu nametnuta ograničenja, ulazak i izlazak iz šengenskog područja kao i slobodno kretanje tokom najviše 90 dana u bilo kom šestomesečnom periodu unutar teritorija zemalja potpisnica ugovora, pod uslovom da poseduju važeći nacionalni pasoš ili ekvivalentnu putnu ispravu. Ipak, svi stranci moraju prijaviti svoju prisutnost policijskim vlastima na području bilo koje druge šengenske države u roku od 3 radna dana od ulaska u zemlju.

Prijave za *Permesso di Soggiorno* mogu se podneti isključivo u poštama koje imaju znak „Sportello Amico“ i to sledeće vrste:

- **radna** – pogledajte 3. deo vezan uz zapošljavanje;
- **poslovna**, koja se dodeljuje državljanima zemalja koje nisu članice Evropske unije, iz ekonomsko-komercijalnih razloga koji uključuju trgovinu, ugovore ili pregovore, učenje o rukovanju sredstvima nabavljenim preko ugovora ili industrijsku saradnju. Dužina trajanja ove dozvole poklapa se s trajanjem vize i ne može premašiti tri meseca;
- **u svrhu spajanja porodica;**
- **u svrhu samozapošljavanja;**
- **studentska;**
- **na osnovu poziva**, koja omogućava državljanima zemalja koje nisu članice Evropske unije kratkotrajni boravak ako imaju poziv od javnih ili privatnih ustanova/organizacija za učestvovanje na političkim, naučnim i kulturnim događanjima ili izložbama – troškove smeštaja snosi ustanova koja osobu poziva;
- **poslanička**, koja se izdaje državljanima zemalja koje nisu članice Evropske unije, a koji u političkoj ili državničkoj funkciji moraju boraviti u Italiji ili nekoj drugoj šengenskoj zemlji u periodu koje ne prelazi 90 dana;
- **u svrhu obuke**, koja se izdaje državljanima zemalja koje nisu članice Evropske unije, a koji su došli u Italiju na kratko vreme i direktno ih je imenovao italijanski poslodavac kako bi započeli „naučnički ugovor“;
- **iz porodičnih razloga**, koja omogućava državljanima zemalja koje nisu članice Evropske unije pratnju rođaka ili posetu rođaku u Italiji;
- **usvojiteljska**, koja dopušta boravak u Italiji državljanima zemalja koje nisu članice Evropske unije, a koji su usvojeni ili pod starateljstvom italijanskog državljanina, a na osnovu zakonske uredbe vlasti zemlje iz koje strani državljanin dolazi;
- **religijska**, koja omogućava državljanima zemalja koje nisu članice Evropske unije učestvovanje na verskim događanjima u Italiji;
- **za odabrani boravak**, koja omogućava nosiocu osnivanje prebivališta u Italiji.

Za ostale boravišne dozvola potrebno je prijavu predati lokalnoj centralnoj policijskoj postaji (Questuri), a to su:

- **u svrhu lečenja**, koja se dodeljuje državljanima zemalja koje nisu članice Evropske unije, a koji se žele lečiti u Italiji, bilo u javnim ili privatnim objektima;
- **sportska**, koja omogućava nosiocu profesionalno bavljenje sportom;
- **turistička**, koja se dodeljuje državljanima trećih zemalja koji turistički borave u Italiji; za one državljane trećih zemalja kojima je potrebna ulazna viza perioda važnosti dozvole koji se poklapa se s periodom važnosti vize (državljanima trećih zemalja moraju zatražiti boravišnu dozvolu u roku od osam radnih dana od područne policijske uprave);
- **u svrhu humanitarnih aktivnosti;**
- **azilna** (takođe zahtev);
- **maloletnička** (za mlađe od 18 godina);
- **apatridna** (osobe bez državljanstva);
- **iz pravodsudnih razloga.**

Nakon podnošenja prijave za boravišnu dozvolu, imigraciona služba lokalne centralne policijske postaje (Questure) kontaktira kandidata putem elektronske pošte ili sms-a (u skladu s podacima iz obrasca za prijavu) kako bi se dogovorio sastanak na kome se prikupljaju dodatni podaci (fotografija i otisci prstiju) nužni za izdavanje boravišne dozvole.

Za dodatne informacije posetite:

<http://esteri.it> (na engleskom)

<http://www.interno.it> (na italijanskom)

<http://rome.angloinfo.com/countries/italy/residency.asp#permit>

<http://www.poliziadistato.it/pds/ps/immigrazione/soggiorno.htm> (na italijanskom)

Boravišnu dozvolu trebalo bi obnoviti barem mesec dana pre isteka roka. Dokumenta potrebna za obnavljanje mogu biti jednaka onima potrebnim za prvobitnu prijavu, uključujući noviju fotografiju. Postupak obnavljanja radi se u područnoj policijskoj upravi u mestu boravka.

Periodi za koje važe produženja različiti su i zavise od toga koliko je vremena osoba provela u Italiji. Nakon šeste godine boravka stranac može zatražiti tzv. *Cartu di Soggiorno*, a to je dozvola koja omogućava nosiocu boravak u Italiji na neodređeno vreme.

6. Postupci za dobijanje azila

Odluke u slučajevima traženja azila donosi Centralna komisija za priznavanje izbegličkog statusa.

U uobičajenim postupcima tražiocu azila dodeljuje se privremena boravišna dozvola koja važi tri meseca i može se produžavati do odluke Komisije, dnevna naknada od 17 eura za 45 dana, a u pojedinim slučajevima mogu mu se dodeliti i neke druge beneficije, kao što je smeštaj u sklopu nacionalnog prihvatnog programa. Tražiocima azila nije dozvoljen rad.

Ukoliko Komisija donese pozitivnu odluku, tražilac azila dobija izbegličku potvrdu ili boravišnu dozvolu iz humanitarnih razloga, u zavisnosti od situacije.

Ukoliko je zahtev odbijen, tražilac azila dobija nalog za napuštanje zemlje, prema kome mora napustiti Italiju u roku od 15 dana, osim u slučajevima kada se u odluci navodi da napuštanje mora nastupiti odmah. Ipak, moguće je podneti žalbu, što je neodgodivo osim ako se izričito ne zatraži.

Besplatna pravna pomoć pruža se samo onim tražiocima azila koji nemaju vlastitih finansijskih sredstava, a koji se žele žaliti protiv negativne odluke Centralne komisije. Zahtevi za besplatnu pravnu pomoć predaju se Komisiji za besplatnu pravnu pomoć.

Osobe kojima je priznat status izbeglice imaju ista prava kao i italijanski državljanima kada je reč o:

- obrazovanju;
- pristupu sudovima i pravnom sistemu;
- zdravstvenoj i socijalnoj pomoći;
- radu i socijalnoj zaštiti;
- oporezivanju.

Ove osobe mogu nakon pet godina boravka u zemlji dobiti italijansko državljanstvo i imaju olakšani pristup spajanju porodica.

Pogledajte više informacija na:

http://www.migramedia.it/mie_cartelle/documenti/informed_migration/7_IT.pdf

7. Spajanje porodica

SPAJANJE PORODICE SA STRANCIEM KOJI LEGALNO BORAVI U ITALIJI

Na osnovu nove zakonske regulative (160/2008) sledeće kategorije mogu zatražiti spajanje porodice sa strancem koji legalno boravi u Italiji:

- supružnik, osim ako legalno odvojeno ne živi i podrazumevajući da je u okviru starosne granice.
- maloletna deca, koja nisu u braku i za koje je dobijeno odobrenje od drugog roditelja.
- deca zavisna od roditelja, koja ne mogu da vode brigu o sebi usled problema sa zdravljem ili invaliditeta.
- zavisni roditelji, ukoliko nemaju drugu decu da o njima brinu u matičnoj zemlji.
- roditelji iznad 65 godina starosti, ukoliko ostala deca nisu u mogućnosti da brinu o njima usled ozbiljnih zdravstvenih problema.

U slučaju spajanja porodice sa roditeljem starijim od 65 godina, on/ona mora imati zdravstveno osiguranje ili mora pristupiti nacionalnoj zdravstvenoj službi, koje uključuje plaćanje doprinosa.

Ukoliko nedostaju potrebna uverenja ili postoji sumnja u autentičnost dokumenata, italijanska ambasada će izdati uverenja na osnovu rezultata DNK analize koja se izvršava na račun podnosioca zahteva.

Godišnji prihod ne sme biti manji od godišnjeg prihoda koji dodeljuje socijalna služba a koji je uvećan za pola iznosa po svakom članu porodice koji bi se pridružio. Za spajanje dvoje ili više dece ispod 14 godina starosti ili za pridruživanje dvoje ili više članova porodice nosilac zahteva mora imati prihod ne manji od dvostrukog godišnjeg iznosa socijalne naknade. Za određivanje prihoda uzima se u obzir ukupan godišnji prihod svih članova porodice koji žive sa podnosiocem zahteva.

Procedura za dobijanje odobrenja za spajanje porodice se izmenila sa 90 dana na 180 dana.

POTREBNA DOKUMENTACIJA

Potrebna dokumenta za sve tipove spajanja porodice:

- popunjen viza obrazac, potpisan
- nov pasoš, koji važi najmanje 3 meseca nakon isticanja vize
- kopija pasoša
- original odobrenja (nulla osta) za spajanje porodice koji je izdala policijska uprava (Questura)
- U slučaju maloletne dece, pisano odobrenje drugog roditelja za izdavanje vize

Zavisno od kategorije sledeća dokumenta su potrebna:

1. Za supružnike

- venčanica koja vazi 3 meseca
- kopija boravišne dozvole stranca koji legalno boravi u Italiji i koji traži spajanje porodice

2. Za maloletnu decu za koju se traži spajanje porodice

- Izvod iz matične knjige rođenih
- Kopija boravišne dozvole roditelja (ukoliko je samo jedan roditelj u Italiji, drugi roditelj mora predati saglasnost u pisanoj formi da se slaže sa izdavanjem vize. Saglasnost mora da bude na italijanskom jeziku pripremljeno kod notara i overeno u odgovarajućoj instituciji.
- Ukoliko su roditelji razvedeni, uverenje o o razvodu i saglasnost drugog roditelja.
- Ukoliko je jedan roditelj preminuo potrebno je priložiti umrlicu.

3. Za invalide/hendikepiranu odraslu decu

- Lekarsko uverenje izdato i autorizovano od strane lekara italijanske ambasade

- Izvod iz matične knjige rođenih
- Uverenje o porodičnom sastavu (članovi porodice)

4. Za zavisne roditelje koji traže spajanje porodice sa svojom decom

- Izvod iz matične knjige rođenih sina/kćerke koji žive u Italiji i traže spajanje porodice
- Sastav porodice (članovi porodice) roditelja
- Kopija boravišne dozvole sina/ćerke koji žive u Italiji, prevedena i overena u diplomatskom/konzularnom odeljenju u zemlji
- Dokaz o vlasništvu nekretnina, ako je moguće
- Uverenje o penziji, ako postoji
- Pismo od poslodavca gde se navodi datum zaposlenja, tip ugovora, pozicija, dozvola za odsustvovanje. Za samozaposlene, potrebna je potvrda o postojanju/vlasništvu firme.

5. Za roditelje iznad 65 godina starosti - ukoliko deca u matičnoj zemlji ne mogu da vode brigu o njima usled ozbiljnih zdravstvenih problema

- Izvod iz matične knjige rođenih sina/kćerke koji žive u Italiji i traže spajanje porodice
- Sastav porodice (članovi porodice) roditelja
- Kopija boravišne dozvole sina/ćerke koji žive u Italiji, prevedena i overena u diplomatskom/konzularnom odeljenju u zemlji
- Lekarsko uverenje izdato i autorizovano od strane lekara italijanske ambasade kojim se potvrđuje da ostala deca ne mogu da se staraju o roditeljima usled ozbiljnih zdravstvenih problema.

Viza obrasci mogu se dobiti na veb starnici ambasade www.esteri.it/visti

Nova regulativa ne predviđa promene u procedurama koje su na snazi za spajanje porodica sa italijanskim državljanima/EU državljanima koji žive u Italiji.

SPAJANJE PORODICE SA DRŽAVLJANINOM ITALIJE

- Ispunjen obrazac za vizu
- novi pasoš koji važi najmanje 3 meseca nakon isticanja vize
- kopija EU lične karte ili pasoša zajedno sa zahtevom za boravak člana porodice u skladu sa uslovima koje predviđa zakon
- administrativna dokumenta (venčanica, izvod iz matične knjige, itd) koja dokazuju srodstvo
- u slučaju maloletne dece, pismena saglasnost drugog roditelja za dobijanje vize

Spajanje porodica za izbeglice

Izbeglice prema Konvenciji imaju pravo na porodično spajanje sa svojim supružnikom, nevenčanom maloletnom decom, roditeljima koji zavise od njih i invalidnim rođacima do trećeg kolena. Nevenčani parovi nemaju pravo na spajanje. Pravo na porodično spajanje ne zavisi od uslova smeštaja ili finansijskih uslova. I članovi porodice koji su ilegalno ušli u Italiju mogli bi imati koristi od porodičnog spajanja.

Spajanje porodice moguće je odmah po dodeljivanju izbegličkog statusa. Zahtev mora podneti osoba koja živi u Italiji u Questuri, koja donosi prvostepenu odluku. Na negativne odluke moguća je žalba građanskom sudu na osnovu Člana 30(6) Zakona o strancima iz 1998. godine.

8. Sistem zdravstvene zaštite

Državljanima zemalja koje nisu članice Evropske unije, a koji rade u Italiji i imaju ugovor o radu, imaju pristup italijanskoj nacionalnoj zdravstvenoj službi (Servizio Sanitario Nazionale) do isteka boravišne dozvole (Permesso di Soggiorno). Tokom tog perioda pruža im se jednaka zdravstvena zaštita kao i italijanskim državljanima (upis u nacionalnu

zdravstvenu službu, specijalistički pregledi, bolničko lečenje, protetički i rehabilitacioni tretmani). Bolesni zaposlenici imaju pravo, u maksimalnom periodu predviđenom zakonom i kolektivnim radnim ugovorima, zadržati posao. U tom periodu radnici dobijaju naknadu u iznosu od određenog procenta njihove plate. Kako bi mogli iskoristiti tu pogodnost, oboleli radnici moraju predočiti lekarske potvrde i podložni su proveru državnih organa.

Migranti koji nemaju boravišnu i/ili radnu dozvolu mogu otići u italijanske bolnice i nacionalne medicinske službe i dobiti osnovnu zdravstvenu knjižicu (tessera sanitaria leggera) koja im omogućava pristup osnovnim medicinskim tretmanima i potrebnim lekovima besplatno, bez rizika od prijave njihovog ilegalnog statusa policiji.

9. Sistem socijalnog osiguranja

U načelu, zaposleni su u Italiji osigurani kroz italijansku regulativu o socijalnoj zaštiti. Italija ima sklopljene recipročne sporazume sa 40 zemalja o socijalnoj zaštiti pri čemu stranci mogu u ograničenom periodu zadržati program socijalne zaštite iz svoje zemlje. Socijalno osiguranje osigurava naknadu u slučaju nezaposlenosti, bolesti i porodijskog odsustva, nesreće na radu i profesionalnog oboljenja, kao i starosnu i invalidsku i porodičnu penziju. Ovaj sistem vodi se u sklopu nacionalnog instituta za socijalnu zaštitu (Istituto Nazionale della Previdenza Sociale/INPS).

Svi zaposleni koji žive u Italiji kao i samozaposleni radnici plaćaju doprinose za socijalnu zaštitu, uz nekoliko izuzetaka. Poslodavac za zaposlenog obavlja sve formalnosti potrebne za registraciju u sistemu socijalne zaštite. Posloprimac iznose za doprinose zaposlenika odvaja od njegove bruto plate. Postoje različite stope doprinosa za zaposlene u industriji, trgovini i poljoprivredi kao i za radnike, kancelarijsko osoblje i menadžere, koji takođe primaju različite beneficije.

10. Smeštaj

Troškovi života su u Italiji relativno visoki – Italija je jedna od najskupljih zemalja u Evropi. Međutim, postoje velike nejednakosti između troškova i životnog standarda u bogatim severnim i centralnim regijama i siromašnim regijama na jugu.

	Troškovi	Komentari
Najam	300 – 1000 €	Troškovi najma jednosobnog stana kreću se između 300 i 1000 eura mesečno, u zavisnosti od veličine i položaja. U Italiji je prilično teško pronaći jeftin smeštaj.
Komunalije	60 – 100 €	Gas, struja, telefon
Hrana	180 €	Nije uključen alkohol.
Javni prevoz	50 – 100 €	
Prosečni mesečni troškovi	590 – 1380 €	Nisu uključena osiguranja.

Za dodatne informacije posetite:

<http://www.lifeinitaly.com/rent/>

11. Priznavanje stranih kvalifikacija i diploma

Diplome i sertifikati moraju se prevesti na italijanski. Za mnoge profesije sertifikate i diplome mora priznati službeno telo i mogu se zahtevati obuka i kvalifikacije specifične za Italiju. Postupak priznavanja zasniva se na analizi dokumentacije svakog kandidata ponaosob i proceni akademskih i stručnih elemenata profila stranog stručnjaka.

Pojedinosti se mogu dobiti od italijanskih diplomatskih i konzularnih službi u inostranstvu ili od Nacionalnog informativnog centra za akademsko priznavanje (Centro di Informazione sulla Mobilità e le Equivalenze Accademiche - Cimea):

Adresa: Fondazione Rui, viale XXI aprile 36, 00162 Roma

Tel: +39-06-32-12-81

Fax +39-06-86-32-28-45

E-mail: cimea@fondazionerui.it

12. Službe podrške

Italijanski sindikati

Sindikati nude savete i podršku svojim članovima u vezi sa problemima i poteškoćama na radnom mestu. Neki sindikati u velikim gradovima imaju informativne centre za nezaposlene (Centro informazione disoccupati) i tu se mogu pronaći informacije o slobodnim radnim mestima, pronalazaženju posla i propisima zapošljavanja.

Savez sindikata u Italiji **CISL – CESIL**

Adresa: Via Tadino, 31, 20124 Milano

Tel: 02. 29.52.84.23 (pitanja rada) Tel: 02. 29.40.81.42 (imigracijska pitanja)

Fax: 02.29.40.90.64

Email: cesil@cisl.it

Internet stranica: <http://www.cislmilano.it/>

Osoba za kontakt: Fulvio Colombo

CISL pruža pravne savete legalnim i neprijavljenim migrantima.

Opšti radni savez u Italiji (**CGIL**) Centro Immigrati

Adresa: Corso di Porta Vittoria 43, 20122 Milano, Italia

Tel: +39 02.55025253-4

Fax: ++39/02/5502.5294

Email: migranti.cdim@mi.lomb.cgil.it

Internet stranica: <http://www.cgil.milano.it>

CGIL je najveći italijanski sindikat i pruža pravne savete i podršku žalbama radnika koji su bili podvrgnuti iskorišćavanju na poslu.

Nevladine organizacije u Italiji

Caritas Deocesana di Roma/Area Immigrati (Savetodavni centar za migrante)

Adresa: Via delle Zoccollette 16-19 00185 Roma (Italia)

Tel: +39 066875228 or +39 066861554

Fax: +39 066833295

Mail: centro.stranieri@caritasroma.it

Odgovorna osoba: Lorenzo Chialastri

Internet stranica: <http://www.caritasroma.it>

Dostupne usluge: kursevi italijanskog jezika, socijalna pomoć, pravni saveti, profesionalna orijentacija i orijentacija za samozapošljavanje. Sve usluge su besplatne.

FCEI - Federazione delle Chiese Evangeliche in Italia - Servizio Rifugiati e Migranti (Savez protestantskih crkvi u Italiji, služba za izbeglice i migrante)

Adresa: Via Firenze 38, 00184 - Roma

Tel.: 06 48 90 51 01

Fax: 06 48 91 69 59

Email: srm@fcei.it

Internet stranica: www.fcei.it

Pružna savetodavne usluge, socijalnu pomoć i pomoć pri društvenoj i kulturnoj integraciji.

Associazione Centro Astalli in Rome

Adresa: Via delgi Astalli 14/a, 00186 Roma, Italia

Tel: ++ 39/06/6992.5099

Fax: ++39/06/6970.0306

Email: astalli@jrs.net

Internet stranica: <http://www.centroastalli.it>

Pružna pomoć neprijavljenim migrantima.

Associazione Santa Chiara in Palermo

Adresa: Piazza Santa Chiara 11, 90134 Palermo, Italia

Tel: ++ 39/339/204.2745

Fax: ++ 39/091/322.868

Daje pravne savete neprijavljenim migrantima i nudi kurseve jezika.

Associazione No.Di "I Nosti Diritti" u Rimu

Adresa: Borgo Pio, 15, 00193 Roma

Tel: ++ 39/06/683.3688

Fax: ++39/06/683.3688

Email: inostridiritti@yahoo.es

Internet stranica: <http://web.tiscali.it/nostridiritti>

Pružna pravne savete i savetovanja migrantkinjama.

Comunità di Sant'Egideo

Adresa: Piazza S.Egideo 3/a - Roma - Italia

Tel. +39.06/8992234

Fax. +39.06.5800197

Email: info@santegideo.org

Internet stranica: <http://www.santegideo.org>

Pružna osnovnu pomoć migrantima.

Casa dei Diritti Sociali u Rimu

Adresa: Via dei Mille 6, Roma 00185, Italia

Tel: ++39/06/446.46.13/06

Fax: ++39/06/446.47.42

Osoba za kontakt: Manfred Bergmann

Email: manberg@tin.it

Internet stranica: <http://www.dirittisociali.org>

Pružna utočište, kulturnu, socijalnu i pravnu orijentaciju izbeglicama, migrantima i neprijavljenim osobama u Italiji.

Fondazione Migrantes

Adresa: Via Aurelia 486, 00165 Roma, Italia

Tel: ++ 39/06/66.39.84.52

Fax: ++39/06/66.39.84.92

Email: segreteria@migrantes.it

Internet stranica: <http://www.migrantes.it>

Pružna pomoć u osnovnim potrebama (smeštaj, zdravstvena zaštita, itd.). Izdaje nedeljne biltene i analize imigrantskih zakona i politika.

Zdravstvena zaštita

Medici Senza Frontiere - Missione Italia

Adresa: Via Volturmo 58, 00185, Roma

Tel: +39 06 44703855

Fax: +39 06 4451267

Email: emanuela.roschetti@rome.msf.org

Internet stranica: www.msf.it

Poliambulatorio S. Chiara-Caritas per Cittadini Extracomunitari

Adresa: Piazza Santa Chiara 11, 90134 Palermo, Italia

Tel: ++ 39/091/327.986

Mesna zdravstvena klinika koja pruža osnovnu pomoć neprijavljenim migrantima u Palermu i upućuje ih u univerzitetsku bolnicu na specijalizovane tretmane i integraciju u sistem zdravstvene zaštite.

Ambulatorio Medico Popolare u Milanu

Adresa: Via dei Transiti 28, 20100 Milano, Italia

Tel: ++39/02/26.82.73.43

Email: ambulatorio.popolare@virgilio.it

Dobrovoljna organizacija koja svim osobama pruža zdravstvenu zaštitu

NAGA - Associazione Volontaria di Assistenza Socio-Sanitaria e per i Diritti di Stranieri e Nomadi

Adresa: Via Zamenhof, 7, 20136 Milano, Italia

Tel: ++39 02.58.10.25.99

Fax: ++02.83.92.927

Email: info@naga.it

Internet stranica: <http://www.naga.it>

NAGA je nevladina organizacija koja nudi socijalnu i zdravstvenu pomoć migrantima kojima, iz pravnih, ekonomskih ili kulturoloških razloga, ne može pomoći javni zdravstveni sistem.

Međunarodna organizacija za migracije (IOM) u Italiji

Adresa: Via Nomentana 62, 00161 Roma, Italia

Tel: +39.06 442 31 428/439/434

Fax: +39.06 440.25.33

Email: MRFRome@iom.int

IOM u Rimu pomaže pri dobrovoljnom povratku i reintegraciji žrtava trgovine ljudima kroz posebni program.

13. Sticanje državljanstva

Italijansko državljanstvo može se steći:

- automatski:

- rođenjem, ako je jedan od roditelja italijanski državljanin (princip jus sanguinis);
- rođenjem na italijanskoj teritoriji ako su roditelji bez državljanstva ili nepoznati ili ne mogu preneti svoje državljanstvo (princip jus soli);
- priznavanjem od oca ili majke ili ozakonjenjem.

- kroz posebne zahteve:

- za osobe italijanskog porekla do drugog kolena pod uslovom da je kandidat služio u italijanskoj vojsci ili civilnoj službi ili je živio u Italiji dve godine pre punoletnosti;
- ako je osoba rođena u Italiji, uslov je kontinuirani boravak u Italiji od rođenja do odraslog doba.

- venčanjem:

- nakon šest meseci zakonitog boravka u Italiji, supružnik/supružnica italijanskog državljanina/državljanke može steći italijansko državljanstvo prirođenjem, ili nakon tri godine braka (ako je u prekomorskoj zemlji) pod uslovom da nije krivično gonjen/a i da ne predstavlja rizik nacionalnoj bezbednosti.

- prirođenjem (naturalizacija):

- nakon deset godina zakonitog boravka, ako nije krivično gonjen i ima dovoljno finansijskih sredstava, stranac može steći državljanstvo prirođenjem (nakon tri godine za bivše italijanske državljane do trećeg kolena i za strance rođene na području Italije, četiri godine za državljane zemalja članica Evropske unije, pet godina za izbeglice i osobe bez državljanstva i sedam godina za osobe „povezane s italijanskim državljaninom“).

Za dodatne informacije posetite:

http://www.migramedia.it/mie_cartelle/documenti/informed_migration/5_IT.pdf

14. Ostali korisni kontakti i informacije

Italijanska ambasada u Albaniji

- **TIRANA – Ambasada Italije**

Adresa: Ruga Lek Dukagjini, Nr.2, Tirana, Albanija

Tel: (00355) 4 275900

Fax: (00355) 4 250921

Internet stranica: <http://www.ambtirana.esteri.it> ili cancellariaconsolare.tirana@esteri.it

E-mail: segreteria@ambitalia-tirana.com

HOTLINE – broj na kome možete dogovoriti sastanak za izdavanje vize: **0 900 404 4000**
0900 303 3000 (fiksni)

- **VLORA – Generalni konzulat Italije**

Adresa: Rruga Ismet Cakerri, n. 45, Vlora, Albanija

Tel: (00355) 3 325705/7

Fax: (00355) 3 3256/09

Internet stranica: www.consolato.valona.esteri.it

E-mail: consolato.valona@esteri.it

HOTLINE to fix an appointment for visa issues: **0 900 404 4001 (preko mobilnog); 0900 303 3001(fiksni telefon)**

- **SHKODER – Italijanski konzulat**

Adresa: Rruga Don Bosko, Shkoder, Albanija

Tel: (00355) 2 248286

Fax: (00355) 2 248286

Internet stranica: www.consscutori.esteri.it

E-mail: consolato.scutari@esteri.it

Ambasada Italije u Bosni i Hercegovini

- **SARAJEVO – Ambasada Italije**

Adresa: Ulica Čekaluša 39 - 71000 - Sarajevo

Tel: 0038733 203960/1, 218021/2

Fax: 659368

Website: www.ambsarajevo.esteri.it

E-mail: amb.sarajevo@esteri.it

Ambasada Italije u Hrvatskoj

- **ZAGREB – Ambasada Italije**

Adresa: Medulićeva ulica, 22 - 10000 Zagreb

Tel: 00385 1 4846386

Fax: 4846384

Internet stranica: www.ambitalia.hr

E-mail: amb.zagabria@esteri.it

- **RIJEKA - Generalni konzulat**

Riva, 16, 51000 Rijeka

Tel: +385.51.355.200 / 355.230 / 355.240;

Fax: +385.51.355.225

E-mail: cons.fiume@esteri.it

Web site : www.consfiume.esteri.it

- **SPLIT (DALMACIJA) - Konzulat**

Adresa: Obala hrvatskog narodnog preporoda 10/3 - 21000 Split

Tel: +385.21.348.155 / 344.577

Fax: +385.21.361.268

E-mail: consolato.spalato@esteri.it

Web site: www.consspalato.esteri.it

- **Dubrovnik – Počasni vice konzulat**

Andrije Hebranga, 106 b, 20000 Dubrovnik

Tel: +385. 20.419.795; +385.98.94.14.654;

Fax: +385.20.419.795

E-mail: consolatoitaliano@net.hr; consolato.ragusa@du.t-com.hr

- **PULA (ISTRA) – Počasni vice konzulat**

V.G. Tartini, 15, 52000 Pola/Pula

Tel: +385.52. 388.864 / 507007

Fax: +385.52.388.863

E-mail: viceconsolatoonorario@net.hr

- **BUJE (ISTRA) – Počasni vice konzulat**

Trg Josika Broza, 13, 52000 Buje/Buje

Tel: +385.52.773.122

Fax: +385.52.772.307

e-mail: aisi@net.hr

Ambasada Italije u Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji

- **SKOPLJE – Ambasada Italije**

Adresa: "Villa Skaperda" - Ulica Osma Udarne Brigada, 22

Tel: +38923236500

Fax: +38923236505

Website: www.ambskopje.esteri.it

E-mail: segreteria.skopje@esteri.it

Ambasada Italije u Crnoj Gori

- **PODGORICA – Ambasada Italije**

Adresa : 83, Džordža Vašingtona, 81000 Podgorica

Tel. +382 81 234661/2

Fax. +382 81 234663

Website: ambpodgorica.esteri.it
e-mail: segreteria.podgorica@esteri.it

Ambasada Italije u Srbiji

- **BEOGRAD – Ambasada Italije**
Adresa: Birčaninova ulica, 11
Tel: 0038111 3066100
Fax: 3249413
Website: <http://www.ambbelgrado.esteri.it>
E-mail: segreteria.belgrado@esteri.it

Ambasada Italije na Kosovu

- **PRIŠTINA – Italijanska Kancelarija**
Adresa: Azem Jashanica, 5 - Dragodan - Pristina
Tel. : 0038138244925
Fax: 0038138244929
E-mail: pubblico.pristina@esteri.it

Ambasada Albanije u Italiji

- **RIM – Ambasada Albanije**
Adresa: Via Asmara, 5-00199 Roma, Italia
Tel: +39 0686224110
Fax: + 39 0686224120
Email: embassy.rome@mfa.gov.al
- **MILANO – Generalni konzulat Albanije**
Adresa: Piazza Duomo, 17 C.A.P. 20127, Milano, Italia
Tel.: + 39 02 86995396, +39 02 86467423
Fax: +39 02 86995396
Email: consulate.milan@mfa.gov.al

Ambasada Bosne i Hercegovine u Italiji

- **RIM – Ambasada Bosne i Hercegovine**
Adresa: Piazzale Clodeo 12/int. 12-17, 195 Roma, Italia
Tel.: (39-06) 3974 2817, 2411, 18
Fax: (39-06) 3903 0567, 3974 2484
- **MILANO – Konzulat Bosne i Hercegovine**
Adresa: Via Fabio Filzi 19, Milano
Tel.: (39-02) 6698 2707, 2826
Fax: (39-02) 6698 1467, 6804

Ambasada Hrvatske u Italiji

- **RIM – Ambasada Hrvatske u Italiji**
Adresa: Via Luigi Bodeo 74/76, 00191, Roma
Tel: 0039 06) 363 07650 or 363 07300 or 363 07704
Fax: 0039 06 3630 3405
Internet stranica: <http://www.europanas.com/Croacia-Italia.htm>
Email: ambasada-rh@mclink.it

Ambasada Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije u Italiji

- **RIM – Ambasada Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije**

Adresa: Via Bruxelles 73/75, 00198 Roma
Tel: 39 06 84 24 11 09 or 39 06 84 11 470
Fax: 39 06 84 24 11 31

Ambasada Crne Gore u Italiji

- **RIM – Ambasada Crne Gore**

Adresa: Via Antonio Gramsci 9, 00197 Roma, Italia
Tel: +390 6 4547 16 60; 79 27 51 95
Fax: +390 64 544 38 00
E-mail: montenegro-roma@libero.it

Ambasada Srbije u Italiji

- **RIM – Ambasada Srbije**

Adresa : Via dei Monti Parioli, 20, Roma 00197, Italia
Tel: +39-6-3200796, +39-6-3200890, +39-6-3200805, +39-6-3200959
Fax: +39-6-3204530, +39-6-3200868
E-mail: ambscg.vat@flashnet.it, amb.jug@flashnet.it

- **BARI – Konzulat Srbije**

Adresa : Piazza Aldo Moro, 61, Bari 70122, Italia
Tel: +39-80-5216327, +39-80-5216357
Fax: +39-80-5220007
Email: consolat40@consolatoserbiaemontenegro.191.it, consolatoyu.bari@tiscalinet.it

- **TRST – Konzulat Srbije**

Adresa: Strada del Friuli, 54, Trieste, 34136, Italia
Tel: +39-40-410125, +39-40-410126, +39-40-410127
Fax: +39-40-421697
Email: consjug@spin.it

- **MILANO – Konzulat Srbije**

Adresa: Via Matilde Serao, 1 Milano, 20144, Italia
Tel: +39-2-4812019, +39-2-4812490, +39-2-4817247
Fax: +39-2-48010426
Email: milanogk@hotmail.com

Ministarstvo spoljnih poslova – Italija

- Adresa : Piazzale della Farnesina, 1, 00194 Roma
Centrala: 0039 - 06.36911
Internet stranica: <http://www.esteri.it/>